

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра педагогіки
Силабус курсу
"Педагогіка"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4; годин - 120; залікових модулів – 2; змістовних модулів - 4
Семестр, Рік	5 / III-й (бак.)
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Прокоф'єва Любов Борисівна. Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Контактний телефон	097 131 12 65
E-mail:	lupaluba5@ukr.net
Робоче місце	кафедра педагогіки
Консультації	очні консультації: вівторок з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: lupaluba5@ukr.net

телефон: 097 131 12 65

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Дисципліна «Педагогіка» спрямована на формування у студентів цілісного й системного розуміння основних закономірностей процесів навчання, виховання, освіти; сприяє оволодінню теоретичними основами педагогічної науки, готує студентів до осмисленого оволодіння професійними вміннями та навичками.

Предмет вивчення дисципліни є способи взаємодії учасників педагогічного процесу, зумовлені цілями цього процесу, його завданнями та змістом.

Метою курсу є теоретична та практична підготовка студентів до професійної педагогічної діяльності, формування інтересу та готовності до самостійного пізнання проблем дидактики, теорій та методики виховання та основ професійного самовдосконалення, розвиток педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога.

Завдання курсу:

- розкрити сутність основних теоретичних понять, закономірностей та принципів навчання і виховання;
- сформувати знання про методи і форми навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах;
- Формування й удосконалення практичних навичок й вмінь студентів щодо реалізації основної мети навчання й виховання у відповідності з індивідуально-психологічними особливостями учнів, щодо оволодіння методами та формами організації навчально-виховного процесу, педагогічної діагностики та педагогічного прогнозування.
- сформувати знання щодо основ професійно-педагогічної діяльності;
- розкрити теоретичні підходи до формування якостей особистості.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а)Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування

концептуальних методів освітніх та географічних наук, психології, теорії та методики навчання і характеризуються комплексністю, вмінням застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити;

б) Загальні компетентності (ЗК):

ЗК5 - Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 - Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

в) Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК6 - Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти;

ФК8 - Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії

ФК21 - Знання теорій, категорій і понять про сутність, принципи, зміст, форми і методи навчання і виховання; здатність володіти навичками викладання та навчання, знання сучасних освітніх технологій і методик для формування загальних і предметних компетентностей.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Знання:

ПРН5 - знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів: вікові та індивідуальні психологічні особливості особистості учня, основні психічні процеси, зміст педагогічних теорій, основні категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень, закономірності, принципи та методи навчання та виховання, особливості фізичного розвитку учня, функціональні обов'язки вчителя та класного керівника тощо

Уміння:

ПРН13 - виконує функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід

ПРН14 - проводить польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні, а також педагогічні дослідження, інтерпретує отримані результати досліджень, застосовує їх у професійній діяльності для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої і природоохоронної роботи

ПРН19 - вміє досліджувати сучасні педагогічні технології навчання, застосовувати традиційні форми, методи, прийоми навчання, які сприяють свідомому оволодінню системою географічних знань, умінь і навчочок, організовувати, планувати, конструювати й здійснювати свою власну професійну діяльність відповідно до дидактичних принципів навчання;

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- основні педагогічні категорії, закономірності і принципи педагогічного процесу;
- завдання, принципи, зміст, форми і методи освіти та навчання;
- завдання, принципи, зміст, форми і методи виховної роботи згідно сучасних вимог;
- загальні засади управління освітою і загальноосвітніми закладами;
- основні етапи розвитку українського та європейського шкільництва .

вміти:

- уміти визначати сутність педагогіки як науки, її об'єкт, предмет, основні педагогічні категорії; розкривати зв'язок педагогіки з іншими науками; характеризувати систему педагогічних наук;

- визначати методологію педагогіки, вміти застосовувати методи науково-педагогічного дослідження з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу; організувати і проводити педагогічний експеримент;

- уміти визначати сутність дидактики, як теорії освіти і навчання, її об'єкт і предмет дослідження, основні дидактичні категорії; розкривати зв'язок з іншими науками; аналізувати закономірності та принципи навчання;

- вміти аналізувати основні тенденції розвитку змісту сучасної шкільної освіти, структуру змісту освіти, стандарти, основні джерела змісту освіти; визначати зміст шкільної географічної освіти та інклюзивної освіти;

- уміти характеризувати сутність, основні функції процесу навчання; визначати рушійні сили процесу навчання; аналізувати структуру процесу навчання, специфіку його організації в загальноосвітній школі; знаходити шляхи оптимізації та інтенсифікації процесу навчання;

- уміти визначати сутність педагогічної діяльності, її компоненти, функції, професійні якості та вміння педагога, аналізувати рольовий репертуар учителя, організувати взаємодію суб'єктів навчального процесу з використанням професійних умінь (дидактичних, комунікативних, сугестивних, перцептивних та ін.).

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (30 год.) та практичних занять (18 год.), організації самостійної роботи студентів (72 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання:

- словесні методи: розповідь, лекція, пояснення, бесіда, дискусія.
- наочні методи: ілюстрація, демонстрація.
- методи формування практичних умінь та навичок: виконання практичних завдань, розробка схем, таблиць, складання опорних конспектів, складання словника понять, розробка та захист презентацій.

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Предмет, завдання та основні категорії педагогіки

Тема 2. Особистість як предмет виховання.

Тема 3. Найважливіші історичні етапи розвитку світової педагогічної думки.

Тема 4. Історичний розвиток української педагогіки

Змістовний модуль 2. Дидактика

Тема 1. Дидактика – теорія навчання та освіти.

Тема 2. Загальна характеристика методів навчання, їх класифікація

Тема 3. Види та форми навчання. Урок – як основна форма організації навчання

Тема 4. Контроль та оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Змістовий модуль 3. Теорія виховання

Тема 1. Сутність процесу виховання та його зміст. Принципи та закономірності процесу виховання.

Тема 2. Характеристика основних напрямків виховання

- Тема 3.** Класифікація методів виховання
Тема 4. Виховання особистості в колективі
Тема 5. Виховна діяльність класного керівника в сучасній школі.

Змістовий модуль 4. Основи школознавства. Вибрані проблеми педагогіки.

Тема 1. Вчитель: підготовка та професійне становлення особистості педагога.

Тема 2. Система освіти в Україні та у зарубіжних країнах - порівняльний аналіз.

Рекомендована література

Основна

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
4. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. Київ: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. 746 с.
5. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p>
6. Концепція розвитку педагогічної освіти: Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». – Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>
8. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
10. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій».
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
11. Постанова КМ України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
<https://www.kmu.gov.ua/npas/248149695>

Підручники та навчальні посібники

1. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. - К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. пос. – К.: ВЦ “ Академія“, 2006. – 256 с.
3. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.

4. Кравець В. Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва. – Тернопіль, 1996.
5. Кравець В. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 1994.
6. Любар О.О., Федоренко Д.Т. Історія педагогічної думки і освіти в Україні.
  - Ч. 1. Дохристиянський період. – К., 1993.
  - Ч. 2. Княжа доба. – К., 1994.
  - Ч. 3. У неволі. – К., 1996.
7. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга полов. ХІХ – ХХ ст.): Хрестоматія / Упоряд. Л.Д. Березівська та ін.. – К.: Наук. світ, 2003. – 418 с.
8. Мосіяшенко В.А., Курок О.І., Задорожна Л.В. Історія педагогіки України в особах: Навч. пос. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 266 с.
9. Немов Р.С. Психологія. Учебн. В 3 кн.:
  - Кн. 1. Общие основы психологии. – М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 576 с.
  - Кн. 2. Психология образования. - М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 496 с.
  - Кн. 3. Экспериментальная педагогическая психология. - М.: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
10. Педагогіка: Уч. пос./ Под ред. П. И. Пидкасистого.- М.: Пед. общество России, 1998.- 640 с.
11. Педагогіка: Уч. пос./ В.А.Сластенин, И.Ф. Исаев, А.И. Мищенко, Е.Н. Шиянов. - М.: Школа – Пресс, 1997. – 512 с.
12. Педагогіка: педагогіческие теории, системы, технологии: Учебник / Под ред. С.А. Смирнова. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 512 с.
13. Пискунов А.И. Хрестоматія по истории зарубежной педагогіки. – М.: Просвещение, 1981. – 528 с.
14. Подласый И.П. Педагогіка. Новый курс: Учебник: В 2 кн.- М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. –
  - Кн.1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.
  - Кн. 2: Процесс воспитания. – 256 с.
15. Рожков М.И., Байбородова Л.В. Организация воспитательного процесса в школе: Уч. пос. - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. – 256 с.
16. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. - К.: Вища шк., 2004 – 335 с. Кон И.С. Психология ранней юности. – М.:Просвещение,1989. – 255 с.
17. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки .- К.: Академвидав, 2003. – 504 с.
18. Фіцула М. М. Педагогіка: Навч. Посіб. – К.: Вид. центр « Академія», 2000. – 544 с.
19. Хуторской А.В. Современная дидактика: Учебник. – СПб: Питер, 2001. – 544с.
20. Щуркова Н.Е. Прикладная педагогіка воспитания : Уч. пос. – СПб.: Питер, 2005. – 366 с.

Додаткова література

1. Белкин А.С. Основы возрастной педагогіки: Уч. пос. – М.: Изд. центр «Академия», 2000. – 192 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава, 1994. – 191 с.
3. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как ? – М.: ЧеРо, 2000. – 240 с.
4. Добрович А.Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения. – М.: Просвещение, 1987. – 207 с.
5. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. – М.: Просвещение, 1987. – 190 с.

6. Коменский Я.А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И.Г. Педагогическое наследие / Сост. В.М. Кларин, А.Н. Джурицкий. – М.: Педагогика, 1988. – 416 с.
7. Корчак Я. Избранные педагогические произведения. – М.: Педагогика, 1979. – 473 с.
8. Кон И.С. Психология ранней юности. – М.: Просвещение, 1989. – 255 с.
9. Коржуев А.В., Садыкова А.Р. Общенаучные основы педагогики и педагогического поиска. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. – 304 с.
10. Луговий В.І. Управління освітою. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 302 с.
11. Метод научной педагогики Марии Монтессори. - К.,1993. – 131 с.
12. Народна педагогіка: світовий досвід/Уклад. А. І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К.: Знання-прес, 2003. – 134 с.
13. Обухова Л.Ф. Возрастная психология. Уч. пос. – М.: Пед. об-во России, 1999. – 442 с.
14. Підласий І.П. Діагностика та експертиза педагогічних проєктів: Навч. пос.- К.: Україна, 1998. – 343 с.
15. Психология подростка. Полное руководство / Под ред. А.А. Реана. – СПб: пройм - ЕВРОЗНАК, 2003. – 432 с.
16. Психология развивающейся личности / Под ред. А.В. Петровского. – М.: Педагогика, 1987. – 240 с.
17. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т. 1. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.
18. Стельмахович М.Г. Народна педагогіка. – К.: Рад. Шк., 1985. – 312 с.
19. Стельмахович М.Г. Теорія і практика українського національного виховання. – Івано-Франківськ, 1996.
20. Френе С. Избранные педагогические сочинения: Пер. с франц. – М.: Прогресс, 1990. – 304 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/education/average> (Інформаційні матеріали Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України)
2. http://pedagogika.ucoz.ua/load/pedagogika/materiali_dlja_samostijnogo_opracjuvannja/sistema_osviti_ukrajini/8-1-0-12
3. http://ebk.net.ua/Book/pedagogics/volkova_pedagogika/part3/3202.htm
4. <http://osvita.ua/school/upbring/5828>
5. <http://teacher.at.ua/publ/40-1-0-677>
6. http://www.zippo.net.ua/index.php?page_id=115
7. http://petschool.at.ua/publ/robota_klasnogo_kerivnika/5-1-0-17
8. <http://readbookz.com/books/172.html> - Лекції з Педагогіки
9. <http://pidruchniki.com.ua/> - Перша українська електронна бібліотека підручників
Розділ «Педагогіка» підручники:
Педагогіка Зайченко І.В.
Педагогіка Максим юк С.П.
Педагогіка у запитаннях і відповідях Кузьмінський А.І.
10. <http://www.info-library.com.ua/> - Електронна бібліотека
Розділ «Педагогіка. Історія педагогіки»
Дидактика Малафіюк І.В.
Історія педагогіки: курс лекцій
11. <http://www.twirpx.com/> - Все для студента

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад: лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Іспит	Сума
ЗМ1		ЗМ2+ЗМ3		ЗМ4			
20		40		20			
Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота	Поточний контроль	Самостійна робота		
10	10	20	20	10	10	20	100

Підсумковий контроль за дисципліною – іспит. Іспит складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (60) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів та звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичної самостійної роботи.